

[ΠΡΟΒΟΛΕΙΣ]

Παραμύθι δίχως δράκο

«**ΠΕΙΤΕ ΜΟΥ**, πού είναι το σκάνδαλο;». Ο επιτυχημένος τίτλος της επιθεώρησης που «ανέβασε» ο Πρωθυπουργός στη Θεσσαλονίκη, το περασμένο Σαββατοκύριακο. Εδώ ο κόσμος το 'χει... τούμπανο κι αυτός κρυφό καμάρι! Τι ήθελε να πει, με άλλα λόγια, ο

Της **Βούλας Κεχαγιά**
bkex@dolnet.gr

σεναριογράφος της κάκιστης θεατρικής παράστασης στην οποία πρωταγωνίστησε – εκών άκων – ο κ. Καραμανλής; Ότι στην περίπτωση, π.χ., Ζαχόπουλου «ουδέν μεμπτόν»!

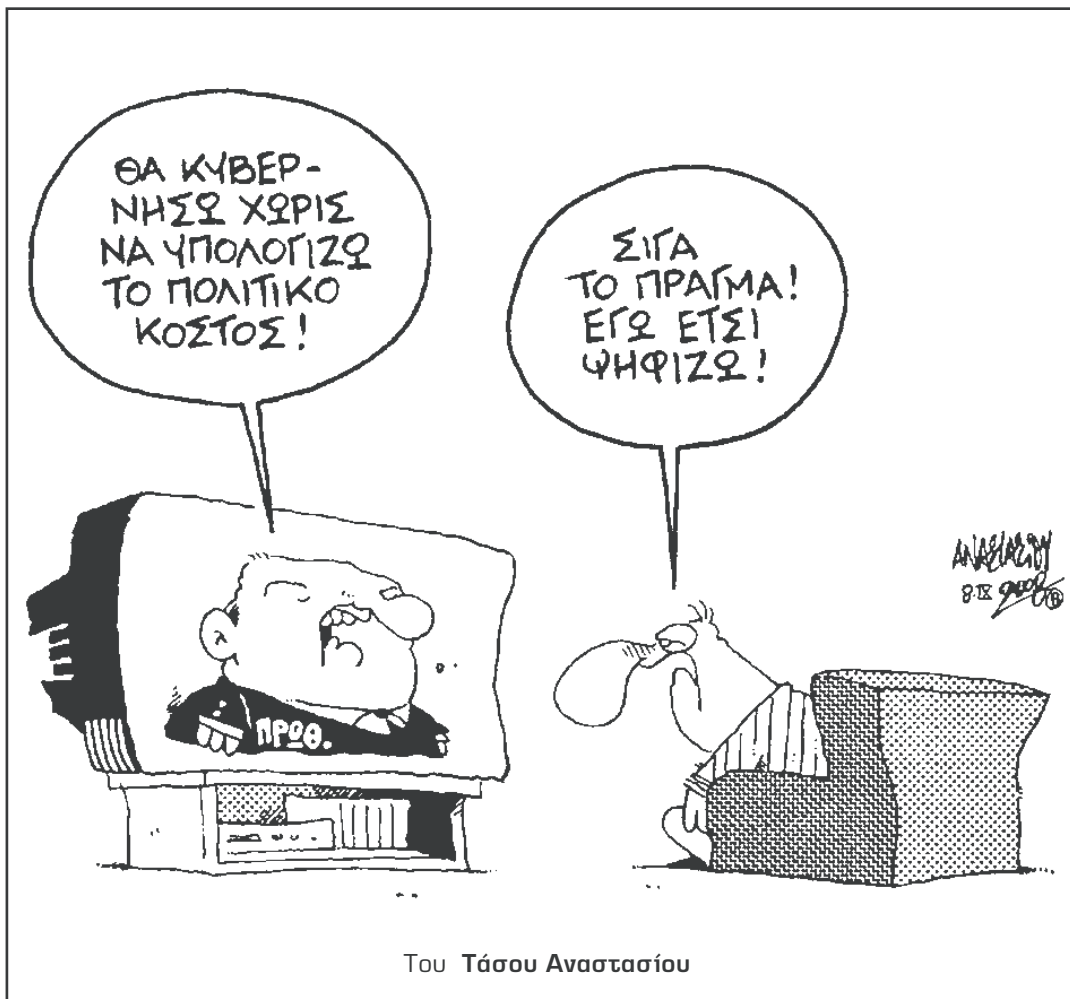
Δηλαδή ότι δεν υπήρξαν κομιστές DVD. Ότι ο Ζαχόπουλος παραιτήθηκε για «προσωπικούς λόγους» από τη θέση του γενικού γραμματέα του υπουργείου Πολιτισμού και ότι δεν τον «παραίτησαν». Ότι έκανε «βουτιά» θανάτου από το μπαλκόνι του, για ακόμη πιο βαθείς προσωπικούς λόγους – για μια γυναίκα. Ότι ο Γ. Αγγέλου συζητούσε περί της... επιστροφής των Μαρμάρων του Παρθενώνα μαζί του δύο 24ωρα πριν από το απονενομένο διάβημα. Ότι οι δύο δικηγόροι της υπόθεσης αποπειράθηκαν να αυτοκτονήσουν για δικούς τους – εντελώς προσωπικούς – λόγους, άσχετους από την υπόθεση.

Ότι ο γενικός γραμματέας της ΥΠΕΕ Σπύρος Κλαδός δεν παραιτήθηκε λόγω της εμπλοκής του στην υπόθεση, αλλά για

«προσωπικότερους λόγους». Ότι ο Κουκοδήμος δεν πήγε ποτέ στην ταρατσα του Τριανταφυλλόπουλου. Με άλλα λόγια, πως ό,τι παρακολουθήσαμε άναυδοι από τους δέκτες της τηλεόρασης και τις εφημερίδες για το σκάνδαλο Ζαχόπουλου - Τσέκου (με όλες τις τραγικές του προεκτάσεις) ήταν απλώς στη ζωηρή φαντασία των ΜΜΕ, των Πασόκων και των λοιπών σκοτεινών δυνάμεων που επιβουλεύονται την πρωθυπουργική θητεία.

Χμμ... Καλό το παραμύθι, αλλά δυστυχώς για τον κ. Καραμανλή έχει δράκο.

Ο αμείλικτος υπερασπιστής του δόγματος «σεμνά και ταπεινά» λανσάρει τώρα νέο δόγμα: ό,τι είναι νόμιμο, είναι και ηθικό. Ο αποφασιστικός ηγέτης που αποκεφάλιζε εν μια νυκτί τον δύσμοιρο βουλευτή Ηραθίας κ. Πολύζο, διυλίζοντας το αυτονόητο, ότι δεν υπάρχουν άγγελιοι σε όλα τα κόμματα, τώρα καταπίνει την κάμπλο με τον τρυφηλό βίο των υπουργών του. Ναι, ναι, καλά θυμάστε, ο κ. Καραμανλής ήταν που επιτίθετο στον Σημίτη, όταν εκείνος απαντούσε «αν έχετε στοιχεία πηγαίνετε στον εισαγγελέα» και μόλις προχθές ανέκραζε το ίδιο και το αυτό.

Του **Τάσου Αναστασίου**

[FINANCIAL TIMES]

Η επανάσταση ξεθώριασε

ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ότι η φιλοδυτική κυβέρνηση συνασπισμού της Ουκρανίας κατέρρευσε ενώ σοβούσε η κρίση στη Γεωργία σίγουρα δεν αποτελεί σύμπτωση. Η χώρα βυθίστηκε στο πολιτικό χάος την περασμένη εβδομάδα, λίγο πριν από την άφιξη του Αμερικανού αντιπροέδρου Ντικ Τσέινι και λίγες ημέρες πριν από την προγραμματισμένη για σήμερα άφιξη του προέδρου Βίκτορ Γιούσενκο στη Γαλλία για τη σύνοδο Ουκρανίας - Ε.Ε. Είναι σαφές πως το Κρεμλίνο τριβεί τα χέρια του για την παρούσα κατάσταση. Η κύρια ευθύνη, ωστόσο, βαρύνει τους ηγέτες της Ουκρανίας. Ο Γιούσενκο και η πρωθυπουργός Γιούλια Τιμοσένκο απέτυχαν να εξαργυρώσουν τον κοινό τους θρίαμβο στην Πορτοκαλί Επανάσταση του 2004. Η Δύση πρέπει να στηρίξει περισσότερο το Κίεβο. Και η λύση δεν είναι η προώθηση της ένταξης της Ουκρανίας στο ΝΑΤΟ. Πέραν των κινδύνων να εξοργισθεί η Ρωσία, οι Ουκρανοί είναι διχασμένοι σε αυτό το ζήτημα. Καλύτερα να επικεντρωθούμε στην προοπτική ένταξης της χώρας στην Ε.Ε., που χαίρει ευρείας υποστήριξης στην Ουκρανία.

[ΤΡΙΤΗ ΑΠΟΨΗ]

Νόμοι και Ηθική

Σχετικές έννοιες, όχι όμως ταυτόσημες

«**Ό**,τι είναι νόμιμο είναι και ηθικό» είπε ο Γ. Βουλγαράκης. Βολικό, ίσως, γι' αυτόν, αλλά ευτυχώς όχι ορθό.

Πρώτα απ' όλα υπάρχουν νομοθεσίες ανελεύθερων καθεστώτων (τυραννικών, ολοκληρωτικών, ρατσιστικών κ.λπ.) που εξ ορισμού αντιβαίνουν στην ηθική.

Ακόμη όμως και σε μία δημοκρατική φιλελεύθερη χώρα, όπου οι νόμοι θέλουμε να

Της **Βάσως Κιντή**

διαπνέονται από ηθικές αρχές (π.χ. αρχές δικαιοσύνης ή μεγιστοποίησης της ωφέλειας για το κοινωνικό σύνολο), δεν αποβλέπουμε στο να κατοχυρώσουμε ηθικές αρχές διά της νομοθεσίας. Δεν θέλουμε να κάνουμε όλους τους ανθρώπους ηθικούς, θέλουμε να τους διευκολύνουμε να συμβιώνουν επ' ωφελεία όλων.

Γι' αυτό οι νόμοι δεν ρυθμίζουν κάθε πτυχή της ζωής. Απαγορεύεται να λέμε ψέματα στο δικαστήριο π.χ., αλλά δεν απαγορεύεται να λέμε ψέματα γενικώς, παρότι αυτό μπορεί να μη θεωρείται ηθικό. Οι νόμοι δεν μας εγκαλούν όταν δεν βοηθούμε τους συνανθρώπους μας παρότι μια τέτοια στάση δεν επιδοκιμάζεται ηθικά.

Οι νόμοι, επίσης, μπορεί να αστοχούν ως προς τις ηθικές αρχές στις οποίες θέλουν να βασίζονται (π.χ. άδικα φορολογικά μέτρα) γι' αυτό και επισύρουν την κριτική. Μπορεί ακόμη να περιλαμβάνουν ρυθμίσεις που δεν έ-

χουν σχέση με την ηθική (π.χ. κώδικες οδικής κυκλοφορίας) ή να καθιστούν νόμιμες πράξεις που γενικώς θεωρούνται ανήθικες (π.χ. την πορνεία). Επιπλέον, οι νόμοι ισχύουν για όλους τους πολίτες μιας χώρας ανεξάρτητα από τις πεποιθήσεις που έχουν αυτοί ως προς την ηθική. Οι διαφορετικές απόψεις για την ηθική αξία ή απαξία των αμβλώσεων, της θανατικής ποινής, της ευθανασίας,

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ

λόγω της θέσης που έχουν ή διεκδικούν, αφού διαχειρίζονται τις τύχες μας και θεσπίζουν νόμους, δεν κρίνονται μόνο για το αν τους τηρούν, αλλά και για την εν γένει πολιτεία τους

του γάμου των ομοφυλοφίλων κ.λπ., που παίζουν ρόλο στον διάλογο για τη θέσπιση της νομοθεσίας, μπορεί να διατηρούνται ακόμη κι όταν μια νομοθεσία υιοθετηθεί. Παρότι οι ηθικές μας πεποιθήσεις έχουν αξίωση καθολικότητας (πιστεύουμε δηλαδή ότι οι ηθικές μας αρχές είναι ορθές για όλους), δεν έχουμε την αξίωση να επιβάλλονται διά των νόμων καθολικά. Μια φιλελεύθερη δημοκρατία αναγνωρίζει τον πλουραλισμό των ηθικών απόψεων.

Το ζήτημα της σχέσης νόμων και ηθικής είναι διαφορετικό από το ζήτημα της σχέσης πολιτικής και ηθικής. Εδώ πρέ-

πει να σημειώσουμε ότι την ηθικοποίηση της πολιτικής επικαλείται και επιθυμεί συνήθως η συντηρητική παράταξη (βλ. π.χ., το «σεμνά και ταπεινά» ή τις οικογενειακές αξίες) αλλά και η Αριστερά που φοβάται και επικρίνει μία κυνική, διαχειριστική λογική της πολιτικής που αποβαίνει εις βάρος των αδυνάτων. Όμως, ακόμη και στην πολιτική, η ηθική θα πρέπει να υπεισέρχεται μινιμαλιστικά διότι οι φιλελεύθερες δημοκρατικές κοινωνίες σήμερα δεν συγκροτούνται επί ηθικών αλλά επί πολιτικών αρχών (που έχουν ως έρεισμα βέβαια ηθικά προτάγματα). Δεν είναι σήμερα ανεκτή η τυραννία της οποιασδήποτε ηθικής πλειοψηφίας.

Τέλος, διαφορετικό εντελώς ζήτημα είναι αυτό της δεοντολογίας. Οι κώδικες δεοντολογίας, ρητοί ή εθιμικοί, δεσμεύουν, μεταξύ άλλων, τα πρόσωπα που τους υιοθετούν πέραν όσων επιβάλλουν οι νόμοι. Οι γιατροί π.χ. δεσμεύονται οικειοθελώς να παρέχουν τις υπηρεσίες τους δωρεάν όταν υπάρχει ανάγκη, χωρίς να τους υποχρεώνει κανείς. Έναντι αυτών των υποχρεώσεων απολαύουν μεγαλύτερου κύρους, ίσως και προνομίων, στην κοινωνία. Έτσι και οι πολιτικοί, λόγω της θέσης που έχουν ή διεκδικούν, αφού διαχειρίζονται τις τύχες μας και θεσπίζουν νόμους, δεν κρίνονται μόνο για το αν τους τηρούν – και ως προς αυτό δεν πρέπει να διαφέρουν από τους άλλους πολίτες –, αλλά και για την εν γένει πολιτεία τους.

Η Βάσω Κιντή διδάσκει Φιλοσοφία στο Τμήμα ΜΙΘΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών